

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ФАКУЛЬТЕТ КОМП'ЮТЕРНИХ НАУК ТА КІБЕРНЕТИКИ

Кафедра теорії та технології програмування

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана
з навчальної роботи
Олена КАЦПУР
« 12 » _____ 2021 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ DATA MINING**

для студентів

галузь знань **12 «Інформаційні технології»**
(шифр і назва)
спеціальність **122 «Комп'ютерні науки»**
(шифр і назва спеціальності)
освітній рівень **бакалавр**
(молодший бакалавр, бакалавр, магістр)
освітня програма **«Інформатика»**
(назва освітньої програми)
вид дисципліни **вибіркова**
вибірковий блок **«Теорія та технологія програмування»**

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2022/2023
Семестр	8
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: к.ф.-м.н., ас. Федорова М.В.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробник: Федорова Марія Вікторівна, к.ф.-м.н., асистент кафедри «Теорії та технології програмування»,
Омельчук Людмила Леонідівна, к.ф.-м.н., доцент кафедри «Теорії та технології програмування»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри «Теорії та технології програмування»

(підпис)
ініціали)

Микола НІКІТЧЕНКО
(прізвище та ініціали)

Протокол № 6 від «11» листопада 2021 р.

Схвалено гарантом освітньо-професійної програми «Інформатика»

Людмила ОМЕЛЬЧУК «11» листопада 2021 рік

Схвалено науково-методичною комісією факультету комп'ютерних наук та кібернетики

Протокол від «11» листопада 2021 року № 7

Голова науково-методичної комісії

Людмила ОМЕЛЬЧУК

1. Мета дисципліни – знайомство з теоретичними аспектами технології Data Mining, методами, можливостями їх застосування.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни (за наявності):

1. *Знати:* математичний апарат, принципи програмування, методи розробки алгоритмів, конструювання програмного забезпечення та структур даних і знань.

2. *Вміти:* застосовувати на практиці інструментальні засоби проектування та розробки програмного забезпечення; формулювати та досліджувати математичні моделі, зокрема дискретні математичні моделі, обґрунтовувати вибір методів і підходів для розв'язування теоретичних і прикладних задач у галузі комп'ютерних наук.

3. *Володіти елементарними навичками:* програмування, проектування та розробки програмного забезпечення.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна “Основи Data Mining” є складовою програми підготовки фахівців за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти галузі знань 12 „Інформаційні технології” зі спеціальності 122 „Комп'ютерні науки”, освітньо-професійної програми – „Інформатика”.

Дана дисципліна є вибірковою навчальною дисципліною за *програмою “Інформатика”*.

Викладається у 7 семестрі 4 курсу в **обсязі – 90 год.**

(3 кредити ECTS) зокрема: *лекції – 28 год., консультації – 2 год., самостійна робота – 60 год.* У курсі передбачено **2 частини** та **2 контрольні роботи (тести)**. Завершується дисципліна – **заліком у 8 семестрі.**

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати основні поняття та теоретичні аспекти методів Data Mining.

вміти застосовувати методи та алгоритми інтелектуального аналізу даних для задач класифікації, прогнозування, кластерного аналізу, пошуку асоціативних правил з використанням програмних інструментів підтримки багатовимірного аналізу даних на основі використання технологій DataMining, TextMining, WebMining.

4. Завдання (навчальні цілі):

набуття знань, умінь та навичок (компетентностей) на рівні новітніх досягнень у програмуванні та аналізі даних, відповідно до кваліфікації фахівець з інформаційних технологій. Зокрема, розвивати:

- здатність до алгоритмічного та логічного мислення;
- здатність до побудови логічних висновків, використання формальних мов і моделей алгоритмічних обчислень, проектування, розроблення й аналізу алгоритмів, оцінювання їх ефективності та складності, розв'язності та нерозв'язності алгоритмічних проблем для адекватного моделювання предметних областей і створення програмних та інформаційних систем;
- здатність до інтелектуального багатовимірного аналізу даних та їхньої оперативної аналітичної обробки з візуалізацією результатів аналізу в процесі розв'язування прикладних задач.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (РН) (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання		Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання				
РН 1.1	Знати основні поняття Data Mining, методи та алгоритми інтелектуального аналізу даних для задач класифікації та регресії; пошуку асоціативних правил; кластеризації.	Лекції, робота	самостійна	Тест	15%
РН 1.2	Знати основні методи Data Mining: нечітка логіка, генетичні алгоритми, нейронні мережі.	Лекції, робота	самостійна	Тест	15%
РН 1.3	Знати основні методи класифікації та регресії, методи побудови правил класифікації, дерев рішень, функцій класифікації та регресії.	Лекції, робота	самостійна	Тест	15%
РН 2.1	Вміти застосовувати методи та алгоритми інтелектуального аналізу даних для задач класифікації, регресії, прогнозування, кластерного аналізу.	Самостійна робота		Тест (5%), захист проектів (20%)	25%
РН 2.2	Вміти застосовувати технології DataMining, TextMining, WebMining.	Самостійна робота		Тест (3%), захист проектів (7%)	10%
РН 4.1	Розвинути навички командної роботи та проектної діяльності при розробці комплексного програмного забезпечення для інтелектуального аналізу даних.	Самостійна робота		Захист проектів	20%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	4.1
Програмні результати навчання						
<i>(з опису освітньої програми)</i>						
ПРН12. Вміти застосовувати методи та алгоритми інтелектуального аналізу даних для задач класифікації, прогнозування, кластерного аналізу, пошуку асоціативних правил з використанням програмних інструментів підтримки багатовимірного аналізу даних на основі використання технологій DataMining, TextMining, WebMining.	+	+	+	+	+	+
ПРН18.2. Аналізувати, оцінювати і вибирати інструментальні та обчислювальні засоби, парадигми, технології, алгоритмічні і програмні рішення при проектуванні та розробці програмних систем.				+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Тести: РН 1.1., РН 1.2, РН 1.3, РН 2.1, РН 2.2 — 53/31,8 балів.
2. Самостійна робота: РН 2.1, РН 2.2, РН 4.1 — 47/28,2 балів.

- підсумкове оцінювання у формі заліку. Виставляється за результатами роботи студентами впродовж усього семестру та не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів.

Запитання для підготовки до тестів

1. Поняття Data Mining. Задачі Data Mining: класифіції та регресії; пошуку асоціативних правил; кластеризації. Практичне використання Data Mining. Методи Data Mining: нечітка логіка, генетичні алгоритми, нейронні мережі. Засоби Data Mining
2. Постановка задачі класифікації та регресії.
3. Методи побудови правил класифікації: алгоритм побудови елементарних правил (1-rule), алгоритм Naïve Bayes.
4. Методи побудови дерев рішень: «розділяй та пануй», алгоритм покриття.
5. Методи побудови функцій класифікації та регресії: лінійні, нелінійні, SVM, Regularization Networks.
6. Постановка задачі пошуку асоціативних правил, її різновиди. Представлення результатів.
7. Алгоритм Apriori та його різновиди.
8. Постановка задачі кластеризації. Базові алгоритми кластеризації. Адаптивні методи кластеризації.
9. Методи візуалізації . Стандарти Data Mining: CWM, CRISP, PMML

7.2 Організація оцінювання:

Терміни проведення форм оцінювання:

1. Тест РН 1.1. : до 10 тижня семестру.
2. Тест РН 1.2. : до 19 тижня семестру.

У разі неякісного виконання лабораторної роботи, викладач має право не зарахувати лабораторну роботу, або знизити за неї бали.

Студент має право здавати лабораторні роботи після закінчення визначеного для них терміну, але з втратою одного балу за кожен тиждень, який пройшов з моменту закінчення терміну її здачі.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і лабораторних занять

№ лекції	Назва лекції	Кількість годин	
		Лекції	Самост. робота
Частина 1. Задачі класифікації та регресії			
1	Тема 1. Традиційні мови програмування для Data Mining. Огляд основних особливостей мови програмування Python. <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу. Виконання проектів.</i>	1	6
2	Тема 2. Поняття Data Mining. Задачі Data Mining: класифікації та регресії; пошуку асоціативних правил; кластеризації. <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу. Виконання проектів.</i>	1	2
3	Тема 3. Практичне використання Data Mining. Методи Data Mining: нечітка логіка, генетичні алгоритми, нейронні мережі. Засоби Data Mining. <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу. Виконання проектів.</i>	2	2
4	Тема 4. Методи класифікації та регресії. Методи побудови правил класифікації: алгоритм побудови елементарних правил (1-rule). <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу. Виконання проектів.</i>	1	2
5	Тема 5. Методи класифікації та регресії. Методи побудови правил класифікації: алгоритм Naive Bayes. <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу. Виконання проектів.</i>	1	2
6	Тема 6. Методи побудови дерев рішень: «розділяй та пануй», алгоритм покриття. <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу. Виконання проектів.</i>	2	2
7	Тема 7. Методи побудови функцій класифікації та регресії: лінійні та нелінійні. <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу. Виконання проектів.</i>	1	2
8	Тема 8. Методи побудови функцій класифікації та регресії: SVM та Regularization Networks. <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу. Виконання проектів.</i>	1	2
9	Тема 9. Багатовимірний аналіз. Теплові карти, відношення, згладжування. <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу. Виконання проектів.</i>	2	2
10	Тема 10. Обробка даних: нормалізація, викиди, заповнення пропусків даних. <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу. Виконання проектів.</i>	1	2
	Тест 1	1	
Частина 2. Задачі пошуку асоціативних правил та кластеризації			
11	Тема 11. Постановка задачі пошуку асоціативних правил, її різновиди. Представлення результатів. <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу.</i>	1	2

	<i>Виконання проектів.</i>		
12	Тема 12. Алгоритм Аргіоті та його різновиди. <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу.</i> <i>Виконання проектів.</i>	1	2
13	Тема 13. Постановка задачі кластеризації. <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу.</i> <i>Виконання проектів.</i>	2	4
14	Тема 14. Базові алгоритми кластеризації. <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу.</i> <i>Виконання проектів.</i>	2	4
15	Тема 15. Адаптивні методи кластеризації. <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу.</i> <i>Виконання проектів.</i>	1	4
16	Тема 16. Методи візуалізації. Аналіз просторових даних. Побудова карт. <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу.</i> <i>Виконання проектів.</i>	1	4
17	Тема 17. Особливості аналізу неструктурованої текстової інформації. Text Mining. <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу.</i> <i>Виконання проектів.</i>	1	4
18	Тема 18. Стандарти Data Mining: CWM. <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу.</i> <i>Виконання проектів.</i>	1	4
19	Тема 19. Стандарти Data Mining: CRISP. <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу.</i> <i>Виконання проектів.</i>	2	4
20	Тема 20. Стандарти Data Mining: PMML.	1	4
	Тест 2	1	
	ВСЬОГО	28	60

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – **40 год.**

Консультації – **2 год.**

Самостійна робота - **48 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Leskovec J., Rajaraman A., Ullman J. D. Mining of massive datasets. – Cambridge university press, 2014.
2. Барсегян А. Методы и модели анализа данных: OLAP и Data Mining. – БХВ-Петербург, 2004.
3. Паклин Н.Б. Бизнес-аналитика: от данных к знаниям. – Питер, 2013..

Додаткові:

1. Dawn Griffiths, Head First Statistics: A Brain-Friendly Guide Taschenbuch – 2008.
2. Sarah Guido, Introduction to Machine Learning with Python: A Guide for Data Scientists – 2016.
3. Tan P. N., Steinbach M., Kumar V. Introduction to data mining. 1st. – 2005.

4. Han J., Pei J., Kamber M. Data mining: concepts and techniques. – Elsevier, 2011.
5. Zaki M. J., Meira Jr W., Meira W. Data mining and analysis: fundamental concepts and algorithms. – Cambridge University Press, 2014.
6. Aggarwal C. C. Data mining: the textbook. – Springer, 2015.
7. Friedman J., Hastie T., Tibshirani R. The elements of statistical learning. – New York, NY, USA: Springer series in statistics, 2001. – T. 1. – №. 10.
8. <https://www.deeplearning.ai/courses/>
9. <https://www.coursera.org/browse/data-science>
10. <http://dlcourse.ai>